

ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΣΤΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ, ΤΗ ΜΑΥΡΗ ΘΑΛΑΣΣΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ

Καθηγητής Θεόδωρος Χατζηπαντελής

Πρόεδρος του Παρατηρητηρίου για τη Δημοκρατία στα Βαλκάνια, τη Μαύρη Θάλασσα και την Ανατολική Μεσόγειο

ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟΥ

Η ίδρυση του Παρατηρητηρίου εδράζεται στις εξής διαπιστώσεις:

- η μελέτη των συγκεκριμένων γεωγραφικών ενοτήτων σχετίζεται με την στρατηγικής σημασίας θέση της Ελλάδας στην ευρύτερη περιοχή και αφορά άμεσα τη γεωπολιτική κατεύθυνση της
- η μελέτη των Βαλκανικών χωρών από την πτώση του κομμουνιστικού καθεστώτος και την ίδρυση των ανεξάρτητων κρατών αποτελεί κομβικό σημείο για τη χάραξη πολιτικής,
- και προβάλλει την ηγετική και στρατηγική θέση που επιδιώκει να διαδραματίζει η Ελλάδα στη Βαλκανική.

ΙΔΡΥΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟΥ

Η ίδρυση του Παρατηρητηρίου εδράζεται στις εξής διαπιστώσεις:

- Προστίθενται νέα εργαλεία για τη χάραξη της εξωτερικής πολιτικής και των διμερών σχέσεων της χώρας μας με τις χώρες της Μαύρης Θάλασσας και της Ανατολικής Μεσογείου.
- Οι δραστηριότητες έρευνας, εκπαίδευσης και ενημέρωσης που θα αναπτύσσει το Παρατηρητήριο, αυτοδύναμα ή σε συνεργασία με άλλους εθνικούς ή ευρωπαϊκούς φορείς, θα εξυπηρετούν και θα προάγουν την σταθερότητα και την ανάπτυξη των εξωτερικών και διμερών σχέσεων της χώρας μας με αυτές τις περιοχές σε κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό επίπεδο

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ

Σκοπός του Παρατηρητηρίου είναι να λειτουργήσει ως ένα συμβουλευτικό εργαλείο διαμόρφωσης πολιτικών μέσω της παρακολούθησης, της μελέτης και της ανάλυσης των δημόσιων πολιτικών που εφαρμόζονται στους τομείς που βρίσκονται στο επίκεντρο της προσοχής του.

Συγχρόνως, το Παρατηρητήριο έχει ως στόχο μέσω των ερευνητικών του δραστηριοτήτων να αποτελέσει μια ανοικτή «δεξαμενή ιδεών» και, ταυτόχρονα, να δημιουργήσει ένα εργαλείο ανάλυσης που θα επικεντρώνεται στα πολιτικά συστήματα, στην κοινωνία των πολιτών και στις δραστηριότητές της, καθώς και στην θέση και τις λειτουργίες των θεσμών σε κάθε χώρα.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

Το Παρατηρητήριο βασίζεται στην εξωστρέφεια και τις διασυνδέσεις με άλλα ακαδημαϊκά δίκτυα με τα οποία συνεργάζεται το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, όπως το BSEMAN (Black Sea and Eastern Mediterranean Academic Network), το οποίο αποτελείται από περισσότερα από 30 ακαδημαϊκά ιδρύματα χωρών της Ανατολικής Μεσογείου και της Μαύρης Θάλασσας. Παράλληλα, το Παρατηρητήριο στοχεύει στη δημιουργία ανοικτής συνεργασίας με τους δημόσιους φορείς που είναι υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής στις χώρες που συμμετέχουν στις ερευνητικές δραστηριότητες.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ

AKKE AUTH

Center for Social Research
and decision-making support

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Οι ερευνητικές δραστηριότητες του Παρατηρητηρίου διαρθρώνονται σε τρεις θεματικούς άξονες:

- I. την μελέτη των εκλογικών συστημάτων, των κομματικών συστημάτων, των πολιτικών ελίτ, των κομματικών θέσεων στους άξονες του πολιτικού ανταγωνισμού,
- II. την μελέτη του συστήματος Πολυεπίπεδης Διακυβέρνησης και των θεσμών του,
- III. την μελέτη της κουλτούρας κάθε χώρας (αντιλήψεις για τη δημοκρατία και την κουλτούρα).

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

- Βαλκάνια: Ελλάδα, Βουλγαρία, Αλβανία, Βόρεια Μακεδονία, Κροατία, Σλοβενία, Σερβία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη & Μαυροβούνιο
- Μαύρη Θάλασσα: Ρουμανία, Μολδαβία, Ουκρανία, Ρωσία, Γεωργία και Τουρκία
- Ανατολική Μεσόγειος: Ιταλία, Συρία, Λίβανος, Αίγυπτος, Ιορδανία και Ισραήλ

ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Για την ανάπτυξη των ερευνητικών δραστηριοτήτων του Παρατηρητηρίου επιλέχθηκε η συγκεκριμένη περιοχή διότι περιλαμβάνει τρεις ηπείρους, την Αφρική, την Ασία και την Ευρώπη

Οι χώρες αυτές διαθέτουν που λόγω των «νεοσύστατων» πολιτικών συστημάτων τους θεωρούνται μοναδικές μελέτες περίπτωσης, σε αντίθεση με τις περισσότερες χώρες της Δυτικής Ευρώπης που έχουν μακρά παράδοση δημοκρατικών κομματικών συστημάτων, θεσμών της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας και οργάνων της τοπικής αυτοδιοίκησης.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΣΤΗΝ ΜΕΤΑ- COVID ΕΠΟΧΗ

Στο επόμενο χρονικό διάστημα, το Παρατηρητήριο στοχεύει να ξεκινήσει μια έρευνα σχετικά με τις πολιτικές που εφαρμόστηκαν στις χώρες που εστιάζει τις δραστηριότητες του, κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, και να εξετάσει την αποτελεσματικότητα αλλά και τις επιπτώσεις τους στην κοινωνική, πολιτική και κρατική σφαίρα.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΣΤΗΝ ΜΕΤΑ- COVID ΕΠΟΧΗ

Πιο συγκεκριμένα:

Η εμφάνιση του COVID-19 σήμανε τον σχεδιασμό και την εφαρμογή πρωτοκόλλων βασισμένων σε δεδομένα που συλλέχθηκαν με γρήγορο και συστηματικό τρόπο ώστε να αντιμετωπιστεί άμεσα ο κίνδυνος. Αλλά, τι γίνεται με τον αντίκτυπο που είχαν αυτά τα πρωτόκολλα και οι πολιτικές που εφαρμόστηκαν στη βάση αυτών, στις κοινότητες (άτομα) και στην ανάγκη των κυβερνήσεων να προσαρμόσουν και να ενισχύσουν τα υπάρχοντα εθνικά συστήματα (Renda & Castro, 2020; Άντερσον κ.ά., 2020).

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΣΤΗΝ ΜΕΤΑ- COVID ΕΠΟΧΗ

Στο πλαίσιο αυτό τίθεται το ερώτημα πως, πόσο και εάν επηρεάστηκαν οι **αντιλήψεις** των ατόμων σχετικά με τις δημοκρατικές αρχές και τη λειτουργία της δημοκρατικής πολιτείας, εφόσον αυτές οι πολιτικές επηρέασαν σε μικρό ή μεγάλο βαθμό διάφορες πτυχές της καθημερινότητας τους (εργασία, εκπαίδευση, κοινωνική ζωή κ.οκ.)

Στο γενικότερο πλαίσιο θα εξεταστεί επίσης η στάση των πολιτών απέναντι στη Δημοκρατία σε **περιόδους κρίσης**, όπως ήταν αυτή της πανδημίας του **COVID-19** με στόχο τον σχεδιασμό πιο αποτελεσματικών και κατάλληλων πολιτικών αντιμετώπισης κρίσεων.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΣΤΗΝ ΜΕΤΑ- COVID ΕΠΟΧΗ

Ακόμα πιο συγκεκριμένα θα εξεταστούν:

- I. **Θεσμοί και κόμματα:** πώς αντέδρασαν στις πολιτικές περιορισμού, στις πολιτικές διαχείρισης και στο πρόγραμμα εμβολιασμού που εφάρμοσαν οι κυβερνήσεις
- II. **Επιπτώσεις:** πως επίδρασαν αυτές οι πολιτικές στον εκπαιδευτικό, οικονομικό και πολιτικό τομέα κάθε χώρας
- III. **Αντιλήψεις** της κοινής γνώμης: πως αντέδρασε η κοινωνία πολιτών και οι θεσμοί της σε σχέση με την εφαρμογή αυτών των πολιτικών και των δραστικών μέτρων περιορισμού.

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΣΤΗΝ ΜΕΤΑ- COVID ΕΠΟΧΗ

Το απώτερο ερευνητικό ερώτημα επικεντρώνεται σε ένα βαθύτερο πολιτικό επίπεδο και αφορά στη σχέση μεταξύ πολιτών και κράτους.

«ΤΡΑΥΜΑ» Ή ΕΥΚΑΙΡΙΑ

Πρέπει να αντιμετωπιστεί η πανδημία COVID-19 ως μια «τραυματική περίοδος» για τους πολίτες και τα δημοκρατικά κράτη της υφηγίου ή πρόκειται στην πραγματικότητα για μια ευκαιρία για την αναδιαμόρφωση ή επαναπροσδιορισμό και την αναδιοργάνωση λειτουργιών, υπηρεσιών και θεσμών του κράτους που ήταν αναχρονιστικοί και δυσλειτουργικοί μέσω της απλοποίησης και της συμβολής νέων τεχνολογικών εργαλείων ώστε να καταστούν πιο λειτουργικοί και αποτελεσματικοί και να επιτευχθεί ταυτοχρόνως μια επαναπροσέγγιση των πολιτών με το κράτος και τις δημοκρατικές διαδικασίες;

ΔΡΑΣΕΙΣ

- Μελέτη για:
- ΕΛΛΑΔΑ/ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ/ΡΟΥΜΑΝΙΑ/
- ΣΕΡΒΙΑ/ΚΥΠΡΟ/
- ΤΟΥΡΚΙΑ/ΒΟΡ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ/
- ΚΡΟΑΤΙΑ/ΣΛΟΒΕΝΙΑ/ΑΒΑΝΙΑ/